Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 13 ianuarie 2016 [1]

Cauza C-597/14 P

Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI)
împotriva

Xavier Grau Ferrer

„Recurs — Marcă comunitară — Opoziția titularului unei mărci anterioare — Dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție a mărcii anterioare — Luarea în considerare de către camera de recurs a unui element de probă prezentat tardiv — Regulamentul (CE) nr. 207/2009 — Articolul 74 alineatul (2) — Regulamentul (CE) nr. 2868/95 — Norma 50 alineatul (1) al treilea paragraf”

I – **Introducere**

1. Prin recursul formulat, Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 24 octombrie 2014, Grau Ferrer/OAPI – Rubio Ferrer (Bugui va) [2], prin care acesta a admis acțiunea prin care se solicita anularea deciziei Camerei a patra de recurs a OAPI referitoare la o procedură de opoziție între, pe de o parte, domnul Xavier Grau Ferrer și, pe de altă parte, domnii J. C. Rubio Ferrer și A. Rubio Ferrer [3].

2. Acest recurs privește în special un aspect procedural important pentru practica OAPI, și anume întinderea competenței camerelor de recurs în cazul admiterii unui element de probă prezentat tardiv, în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 [4].

3. Această problematică, pe care Curtea a avut deja ocazia să o aprofundeze [5], suscită încă neclarități atât pe plan jurisprudențial, cât și normativ.

1 — Limba originală: franceza.

2 — T-543/12, EU:T:2014:911, denumită în continuare „hotărârea atacată”.

3 — Decizia din 11 octombrie 2012 (cauzele conexate R 274/2011-4 și R 520/2011-4, denumită în continuare „decizia în litigiu”).

4 — Regulamentul Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară (JO L 78, p. 1).

5 — Hotărârile OAPI/Kaul (C-29/05 P, EU:C:2007:162), New Yorker SHK Jeans/OAPI (C-621/11 P, EU:C:2013:484), Centrotherm Systemtechnik/centrotherm Clean Solutions (C-609/11 P, EU:C:2013:592), Centrotherm Systemtechnik/OAPI (C-610/11 P, EU:C:2013:593), Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

II – **Cadrul juridic**

A – *Regulamentul nr. 207/2009*

4. Articolul 41 alineatul (3) din Regulamentul nr. 207/2009, care reglementează formularea unei opoziții la înregistrarea mărcii comunitare, prevede:

„Opoziția trebuie formulată în scris și motivată. […] Într-un termen acordat de [OAPI], persoana care a formulat opoziția poate prezenta în susținerea acesteia fapte, dovezi și observații.”

5. Articolul 76 alineatul (2) din acest regulament prevede:

„[OAPI] poate să nu ia în considerare faptele pe care părțile nu le-au invocat sau dovezile pe care nu le-au furnizat în timp util.”

B – *Regulamentul nr. 2868/95*

6. Norma 15 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 2868/95[6] prevede:

„Actul de opoziție trebuie să cuprindă:

[…]

(b) o identificare clară a mărcii anterioare sau a dreptului anterior pe care se bazează opoziția, și anume:

(i) […] indicarea numărului de dosar sau a numărului de înregistrare a mărcii anterioare, indicarea dacă marca anterioară este înregistrată sau o cerere de înregistrare, precum și indicarea statelor membre incluzând, după caz, Beneluxul, în care sau pentru care este protejată o marcă anterioară sau, după caz, indicarea că este o marcă comunitară;

[…]

(e) o reprezentare a mărcii anterioare, astfel cum a fost înregistrată sau solicitată; în cazul în care marca anterioară este colorată, reprezentarea este colorată;

[…]”

7. Norma 19 din acest regulament prevede:

„(1) Oficiul oferă persoanei care a formulat opoziția posibilitatea de a prezenta faptele, dovezile și argumentele în sprijinul opoziției sale […] într-un termen pe care îl stabilește și care trebuie să fie de cel puțin două luni de la data la care se consideră că procedurile de opoziție încep […].

6 — Regulamentul Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului privind marca comunitară, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1041/2005 al Comisiei din 29 iunie 2005 (JO L 172, p. 4, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 71, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2868/95”).

(2) În termenul menționat la alineatul (1), persoana care a formulat opoziția depune, de asemenea, dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție a mărcii sale anterioare sau a dreptului său anterior, precum și dovada care atestă dreptul său de a depune o opoziție. În special, persoana care a formulat opoziția furnizează următoarele dovezi:

(a) în cazul în care opoziția se bazează pe o marcă ce nu este o marcă comunitară, dovada depunerii sau a înregistrării sale, prin prezentarea:

[…]

(ii) în cazul în care marca este înregistrată, a unei copii a certificatului relevant de înregistrare și, după caz, a celui mai recent certificat de reînnoire care arată că termenul de protecție a mărcii se prelungește dincolo de termenul prevăzut la alineatul (1) și orice prelungire a acestuia sau a unui document echivalent care provine de la administrația la care a fost înregistrată marca;

[…]”

8. Norma 20 alineatul (1) din același regulament prevede:

„În cazul în care, până la expirarea termenului menționat la norma 19 alineatul (1), persoana care a formulat opoziția nu a dovedit existența, valabilitatea și domeniul de protecție ale mărcii sale anterioare […] opoziția este respinsă ca fiind nefondată.”

9. Norma 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95 prevede:

„În cazul în care recursul este îndreptat împotriva unei hotărâri a unei divizii de opoziție, Camera își limitează examinarea recursului la faptele și probele prezentate în termenele stabilite sau specificate de divizia de opoziție, în conformitate cu regulamentul și cu prezentele norme, cu excepția cazului în care Camera consideră că ar trebui să se țină seama de fapte și probe noi sau suplimentare în temeiul articolului [76] alineatul (2) din [R]egulament[ul nr. 207/2009].”

III – **Istoricul cauzei**

10. La 23 octombrie 2008, domnii J. C. Rubio Ferrer și A. Rubio Ferrer au depus la OAPI o cerere de înregistrare a unei mărci comunitare constituite dintr-un semn figurativ care cuprinde elementele verbale „Bugui va” pentru anumite produse și servicii care se încadrează în clasele 31, 35 și 39 din Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare (denumit în continuare „Aranjamentul de la Nisa”).

11. La 10 august 2009, domnul Grau Ferrer a formulat o opoziție la această înregistrare și a invocat două mărci anterioare, constituite fiecare din semne figurative care cuprind elementul verbal „Bugui”:

— marca spaniolă nr. 2600724, înregistrată pentru toate produsele din clasa 31 din Aranjamentul de la Nisa, și

— marca comunitară nr. 2087534, înregistrată pentru produse și servicii din clasele 31, 32 și 39 din Aranjamentul de la Nisa.

12. La 21 decembrie 2010, divizia de opoziție a OAPI a admis în parte opoziția.

13. Pe de o parte, aceasta a respins opoziția întemeiată pe marca spaniolă, după ce a constatat că reclamantul nu a furnizat niciun document care să conțină o reprezentare a acestei mărci și, prin urmare, o dovadă a existenței sale, în termenul acordat. Pe de altă parte, aceasta a admis în parte opoziția întemeiată pe marca comunitară, ținând seama de un risc de confuzie cu marca solicitată, pentru anumite produse dintre cele solicitate.

14. Două căi de atac au fost introduse împotriva acestei decizii, la 10 și, respectiv, la 14 februarie 2011, de domnul Grau Ferrer și de domnii J. C. Rubio Ferrer și A. Rubio Ferrer.

15. Prin decizia în litigiu, Camera a patra de recurs a OAPI a admis calea de atac introdusă de domnii J. C. Rubio Ferrer și A. Rubio Ferrer și a respins calea de atac introdusă de domnul Grau Ferrer.

16. În ceea ce privește opoziția întemeiată pe marca spaniolă, camera de recurs a confirmat decizia diviziei de opoziție potrivit căreia nu a fost adusă dovada existenței acestei mărci.

17. În ceea ce privește opoziția întemeiată pe marca comunitară, aceasta a considerat, contrar diviziei de opoziție, că elementele de probă prezentate nu erau suficiente pentru a demonstra că această marcă a făcut obiectul unei utilizări serioase, sub o formă care să nu afecteze caracterul său distinctiv. În consecință, aceasta a anulat decizia diviziei de opoziție și a respins opoziția formulată de domnul Grau Ferrer în totalitate.

IV – **Hotărârea atacată**

18. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 18 decembrie 2012, domnul Grau Ferrer a introdus o acțiune prin care solicita anularea deciziei în litigiu.

19. În susținerea respectivei acțiuni, acesta a invocat trei motive, întemeiate, în primul rând, pe încălcarea articolelor 75 și 76 din Regulamentul nr. 207/2009, precum și a normei 50 din Regulamentul nr. 2868/95, în al doilea rând, pe aprecierea eronată a utilizării serioase a mărcii comunitare anterioare și, în al treilea rând, pe aprecierea eronată a riscului de confuzie.

20. Tribunalul a admis primul motiv, la punctele 17-52 din hotărârea atacată, pentru motivul că, în ceea ce privește opoziția întemeiată pe marca spaniolă, camera de recurs ar fi omis să își exercite puterea de apreciere care decurge din articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 și din norma 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95.

21. Tribunalul a constatat că revenea camerei de recurs obligația de a decide, în mod motivat, dacă era necesar să se ia în considerare dovada valabilității mărcii spaniole anterioare, chiar dacă această dovadă a fost adusă în fața sa pentru prima dată și, prin urmare, era tardivă.

22. În ceea ce privește efectele acestei încălcări a procedurii, Tribunalul a precizat că nu îi revenea obligația să examineze, pentru prima dată, dacă era necesar să se ia în considerare dovada tardivă a valabilității mărcii anterioare, această apreciere revenind camerei de recurs în cadrul deciziei pe care urmează să o pronunțe în urma anulării deciziei în litigiu.

23. Pe de altă parte, Tribunalul a admis și a treia critică a celui de al doilea motiv, la punctele 72-88 din hotărârea atacată, după ce a constatat, în ceea ce privește opoziția întemeiată pe marca comunitară anterioară, că dovada utilizării serioase prezentată de domnul Grau Ferrer în fața OAPI era suficientă, din moment ce aceasta privea semne care în mod global erau echivalente cu această marcă anterioară, astfel cum a fost înregistrată.

24. Prin urmare, Tribunalul a anulat decizia în litigiu, fără să fi fost nevoie să examineze al treilea motiv.

V – **Concluziile părților**

25. Prin recursul formulat, OAPI solicită Curții anularea hotărârii atacate și, în cazul în care se va admite recursul, respingerea acțiunii împotriva deciziei în litigiu sau, în caz contrar, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului, precum și obligarea domnului Grau Ferrer la plata cheltuielilor de judecată. Celelalte părți din procedura în fața Tribunalului nu au prezentat concluzii.

VI – **Analiză**

26. OAPI invocă trei motive de recurs.

27. Primul și al doilea motiv se întemeiază pe încălcarea, din două perspective diferite, a dispozițiilor prin care se atribuie camerei de recurs competența de a admite un element de probă prezentat tardiv, și anume a articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 și a normei 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95.

28. Ne vom concentra analiza asupra acestor două motive. Astfel, al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, trebuie, pentru motivele pe care le vom explica pe scurt ulterior, să fie respins de la bun început ca fiind inadmisibil.

A – *Cu privire la motivarea hotărârii atacate*

29. Cu titlu introductiv, considerăm că este necesar să se invoce din oficiu un viciu de motivare care afectează motivele conținute la punctele 43-46 din hotărârea atacată, vizate de primul și de al doilea motiv de recurs.

30. Prin intermediul acestor motive, Tribunalul a răspuns la argumentul OAPI potrivit căruia camera de recurs este îndreptățită să nu își exercite puterea de apreciere atunci când înscrisul prezentat tardiv este cu totul nou și nu doar suplimentar.

31. Tribunalul constată în această privință că respectiva cameră de recurs a respins înscrisul în discuție „fără a examina dacă era vorba despre un înscris nou sau suplimentar” (punctul 43 din hotărârea atacată) și că, mai mult, acest înscris nu era „complet nou” (punctul 44 din această hotărâre). În continuare, Tribunalul constată că, „în plus, independent chiar de existența sau inexistența caracterului suplimentar” al documentului în discuție, camera de recurs dispunea de puterea de apreciere care îi permitea să îl admită (punctul 45) și respinge argumentul OAPI potrivit căruia probele noi sunt excluse de la această putere de apreciere (punctul 46 din hotărârea menționată).

32. Observăm că ordinea logică a acestor motive nu rezultă cu claritate din raționamentul hotărârii atacate.

33. Astfel, pe de o parte, Tribunalul critică respectiva cameră de recurs pentru că a respins înscrisul în discuție, fără a examina dacă acesta era „nou sau suplimentar”, și observă că înscrisul respectiv nu era „complet nou” (punctele 43 și 44 din hotărârea atacată). Pe de altă parte, Tribunalul arată că, „în plus”, această chestiune nu este relevantă, întrucât dispozițiile invocate se aplică „indiferent de existența sau inexistența caracterului suplimentar al documentului” și includ de asemenea „probe noi” (punctele 45 și 46 din hotărârea menționată).

34. Întrucât aceste două motive sunt contradictorii, nu se poate considera că unul dintre cele două este determinant, iar celălalt neesențial.

35. Astfel, Tribunalul a omis să răspundă în mod univoc la argumentul OAPI potrivit căruia camerele de recurs nu dispun de nicio putere de apreciere în cazul unui înscris nou și, prin urmare, a omis să ofere explicații cu privire la conținutul normei procedurale pe care intenționa să o aplice.

36. Observăm totuși că un viciu de motivare nu conduce la anularea hotărârii atacate în cazul în care dispozitivul acesteia apare ca fiind întemeiat pentru alte motive de drept [7]. În opinia noastră, această situație se regăsește în speță [8].

B – *Cu privire la încălcarea articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 și a normei 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95 (primul și al doilea motiv de recurs)*

37. Prin intermediul primului motiv, OAPI susține că Tribunalul s-a întemeiat pe criterii eronate pentru a constata că înscrisul prezentat tardiv nu era „complet nou” (punctele 43 și 44 din hotărârea atacată). Prin intermediul celui de al doilea motiv, OAPI critică motivul din hotărârea atacată potrivit căruia camera de recurs dispunea de o putere de apreciere care îi permitea să admită înscrisul prezentat tardiv, independent de faptul dacă acesta era sau nu era nou (punctele 45 și 46 din hotărârea menționată).

38. Propunem să se inverseze ordinea acestor motive și să se examineze în primul rând problema dacă, în procedurile de opoziție, camerele de recurs dispun de o putere de apreciere pentru a ține seama de elemente de probă cu totul noi.

1. Evocarea jurisprudenței

39. Dezbaterea generată de primul și de al doilea motiv de recurs privește, în esență, interpretarea Hotărârii OAPI/Kaul [9] și a jurisprudenței rezultate din această hotărâre.

40. În această hotărâre, Curtea a statuat că decurge din dispozițiile articolului 74 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 40/94 [10], conținute în prezent la articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, că, de regulă și cu excepția dispozițiilor contrare, prezentarea faptelor și a probelor de către părți rămâne posibilă după expirarea termenelor stabilite în aplicarea regulamentului menționat [11].

41. Această dispoziție nu este de natură să confere părții un drept necondiționat, însă atribuie OAPI o largă putere de apreciere, pe care este obligat să o exercite, luând în considerare, pe de o parte, pertinența probei și, pe de altă parte, stadiul procedurii și alte circumstanțe care încadrează prezentarea sa [12].

42. Lipsa exercitării acestei puteri de apreciere în mod efectiv, obiectiv și motivat constituie o neregularitate care poate determina anularea deciziei [13].

43. Articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 se aplică tuturor organelor din cadrul OAPI.

7 — Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, punctul 47), precum și Hotărârea Biret International/Consiliul (C-93/02 P, EU:C:2003:517, punctul 60).

8 — A se vedea punctul 99 din prezentele concluzii.

9 — C-29/05 P, EU:C:2007:162.

10 — Regulamentul Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146).

11 — Hotărârea OAPI/Kaul (C-29/05 P, EU:C:2007:162, punctul 42).

12 — *Ibidem* (punctele 43 și 44).

13 — A se vedea în special Hotărârea Centrotherm Systemtechnik/OAPI (C-610/11 P, EU:C:2013:593, punctele 110 și 111).

44. Rezultă de aici că, în principiu, camerele de recurs ale OAPI nu sunt ținute de termenele stabilite în primă instanță și pot admite elemente de probă prezentate tardiv, în temeiul puterii lor de apreciere prevăzute la articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, cu condiția să își exercite puterea în mod efectiv, obiectiv și motivat.

45. Pentru procedurile de opoziție, această considerație rezultă în mod explicit din norma 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95, potrivit căreia camera de recurs își limitează examinarea recursului la faptele și probele prezentate în termenele stabilite în primă instanță, cu excepția cazului în care consideră că ar trebui să se țină seama de fapte și de probe „noi sau suplimentare” [14] în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

46. Hotărârea OAPI/Kaul [15] nu examinează chestiunea dacă respectiva cameră de recurs poate accepta și elemente de probă prezentate în afara termenului atunci când acestea constituie prima ofertă de probă, în sensul că nicio probă pertinentă nu a fost prezentată în termenul acordat.

47. Curtea a examinat această chestiune în cauzele care privesc, pe de o parte, dovada utilizării mărcii și, pe de altă parte, dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție.

48. În ceea ce privește dovada utilizării, Curtea a statuat în Hotărârea New Yorker SHK Jeans/OAPI [16] că, atunci când nu se furnizează nicio dovadă a utilizării mărcii în cauză în termenul acordat, respingerea opoziției trebuie pronunțată din oficiu. În schimb, atunci când s-au furnizat anumite elemente de probă pertinente în termenul acordat, prezentarea tardivă de probe suplimentare este posibilă și ține de puterea de apreciere prevăzută la articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

49. În Hotărârile Centrotherm Systemtechnik/centrotherm Clean Solutions și Centrotherm Systemtechnik/OAPI [17], Curtea a reținut aceeași interpretare a articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, cu privire la prezentarea dovezii utilizării mărcii în cadrul unei proceduri de decădere. Curtea a decis că exercitarea puterii de apreciere în cauză este supusă condiției de a fi vorba despre elemente suplimentare, prezentate în completarea unor elemente de probă pertinente furnizate în termenul acordat.

50. În ceea ce privește dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție ale mărcii, Curtea a statuat, în Hotărârile Rintisch/OAPI, că respectiva cameră de recurs a OAPI dispune de puterea de apreciere care rezultă atât din norma 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95, cât și din articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, pentru a decide dacă trebuie sau nu trebuie luate în considerare fapte și probe „noi sau suplimentare” care nu au fost prezentate în termen [18].

51. Trebuie arătat că Curtea nu a urmat, cu privire la acest aspect, propunerea avocatului general Sharpston în aceste cauze [19], care subliniase diferențele dintre dovada utilizării, pe de o parte, și dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție ale mărcii, pe de altă parte. Pentru această din urmă categorie, nivelul probei este prevăzut la norma 19 din Regulamentul nr. 2868/95, care prevede

14 — Această expresie diferă în mod semnificativ în funcție de versiunile lingvistice ale regulamentului; a se vedea nota de subsol 26 din prezentele concluzii.

15 — C-29/05 P, EU:C:2007:162.

16 — C-621/11 P, EU:C:2013:484, punctele 27-30 și 34.

17 — A se vedea, în ceea ce privește termenul prevăzut de norma 40 alineatul (5) a doua teză din Regulamentul nr. 2868/95, Hotărârile Centrotherm Systemtechnik/centrotherm Clean Solutions (C-609/11 P, EU:C:2013:592) și Centrotherm Systemtechnik/OAPI (C-610/11 P, EU:C:2013:593).

18 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628, punctele 33 și 34), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638, punctele 32 și 33), precum și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639, punctele 33 și 34).

19 — Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauzele Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:311, C-121/12 P, EU:C:2013:312 și C-122/12 P, EU:C:2013:313, punctele 71-74).

în special condiția privind prezentarea certificatului de înregistrare a mărcii anterioare. În opinia avocatului general Sharpston, întrucât este vorba despre un document definit în mod explicit ca indispensabil în cadrul unei opoziții, nu există o marjă de apreciere pentru a discuta dacă dovada tardivă este nouă sau suplimentară. Documentul care certifică înregistrarea mărcii anterioare nu poate fi în niciun caz acceptat în stadiul căii de atac.

52. Chiar dacă a respins această abordare, Curtea a luat totuși în considerare natura specială a categoriei de probă în discuție, și anume faptul că era vorba despre documentele enumerate la norma 19 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 2868/95.

53. Curtea a precizat că, pentru categoria de probă în discuție, puterea de apreciere care decurge din articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 trebuie exercitată în mod restrictiv, astfel încât prezentarea tardivă de probe poate fi admisă numai dacă întârzierea este justificată de împrejurări, aspect care trebuie demonstrat de persoana interesată [20]. În această privință, Curtea s-a distanțat de abordarea potrivit căreia admiterea probei în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 nu impune justificarea întârzierii [21].

2. Întinderea puterii de apreciere a camerelor de recurs în fața unui element de probă cu totul nou

54. Rezultă dintr-o jurisprudență constantă cu privire la dovada utilizării mărcii că articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 nu permite camerei de recurs să ia în considerare o probă cu totul nouă prezentată tardiv – atunci când nu a fost furnizată nicio probă pertinentă în termenul acordat.

55. Considerăm, astfel cum susține OAPI în cadrul prezentului recurs, că trebuie să se rețină aceeași interpretare a dispoziției în cauză în ceea ce privește dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție ale mărcii.

56. Această abordare ne pare justificată mai întâi de economia dispozițiilor relevante.

57. Astfel, articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 conține o normă cu efect orizontal în sistemul acestui regulament, în sensul că aceasta se aplică indiferent de natura procedurii în cauză.

58. Nu vedem niciun motiv pentru care ar trebui să se facă distincție în funcție de natura dovezii în vederea aplicării sale.

59. În această privință, în opinia noastră, nu există nicio diferență pertinentă între dovada utilizării mărcii prevăzută la norma 22 din Regulamentul nr. 2868/95 și dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție ale mărcii prevăzută la norma 19 alineatul (2) din același regulament.

60. Mai mult, există chiar o anumită suprapunere între aceste două categorii de probe, în ceea ce privește dovada unei mărci notorii sau a unei mărci care se bucură de renume, prevăzute la norma 19 alineatul (2) literele (b) și (c). Elementele de probă care atestă renumele mărcii pot fi identice cu cele de natură să dovedească utilizarea mărcii, ceea ce justifică pe deplin faptul că cele două situații se examinează în același mod.

61. În plus, interpretarea uniformă a articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, independent de categoria probei, ne pare a fi coroborată pe deplin cu finalitatea acestei dispoziții.

20 — A se vedea în special Hotărârea Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638, punctele 40 și 41).

21 — A se vedea în special Hotărârea Centrotherm Systemtechnik/OAPI (C-610/11 P, EU:C:2013:593, punctul 117).

62. Astfel, dispoziția în cauză urmărește o dublă finalitate. Pe de o parte, aceasta încurajează părțile să respecte termenele, întrucât, prin prezentarea tardivă a probei, se expun unui risc de respingere. Pe de altă parte, menține competența OAPI de a ține seama de proba pertinentă, chiar dacă este prezentată în afara termenului, în interesul securității juridice și al bunei administrări [22].

63. În cadrul exercitării puterii de apreciere în discuție, OAPI trebuie să respecte deopotrivă dubla funcție a termenelor procedurale, care, pe de o parte, servesc la asigurarea bunei desfășurări a procedurilor și, pe de altă parte, permit garantarea respectării dreptului la apărare în cadrul procedurilor *inter partes*.

64. Or, în opinia noastră, toate aceste considerații se aplică în același mod pentru dovada utilizării mărcii și pentru dovada existenței, a valabilității și a domeniului de protecție.

65. Astfel, însăși posibilitatea de a admite o nouă dovadă a existenței, a valabilității și a domeniului de protecție ale dreptului anterior, în stadiul acțiunii, într-o situație în care nu ar fi fost prezentată nicio dovadă pertinentă în termenul stabilit inițial în acest scop, ar anula, într-o măsură semnificativă, încurajarea pentru partea care trebuie să respecte acest termen.

66. În plus, admiterea unei dovezi prezentate tardiv în astfel de împrejurări ar provoca un dezechilibru semnificativ între părți, dat fiind că aceasta ar permite părții care a formulat opoziția să deplaseze discuția referitoare la existența, la valabilitatea și la domeniul de protecție ale dreptului său anterior, în întregime, în stadiul căii de atac.

67. Astfel, sub rezerva repunerii în discuție a sistemului termenelor procedurale, care urmărește, printre altele, să instituie un echilibru între părți, o probă cu totul nouă nu poate fi acceptată, în opinia noastră, în stadiul căii de atac.

68. În sfârșit, este necesar să se examineze dacă această soluție este într-adevăr conformă cu principiile care stau la baza Hotărârilor Rintisch/OAPI [23].

69. În aceste hotărâri, Curtea a decis că, în ceea ce privește dovada valabilității mărcii anterioare, camera de recurs dispune, în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, de o putere de apreciere pentru a decide dacă trebuie sau nu trebuie luate în considerare fapte și probe „noi sau suplimentare” prezentate în afara termenului [24].

70. Observăm de la bun început că versiunea Hotărârilor Rintisch/OAPI [25] în limba de procedură, engleza, ca și majoritatea celorlalte versiuni lingvistice – cu excepția, în cazul în care nu există o eroare din partea noastră, a versiunilor în limbile spaniolă, franceză, română și finlandeză – se referă la fapte și la probe care nu sunt „noi sau suplimentare”, ci „adiționale sau suplimentare” [26].

22 — A se vedea Hotărârea OAPI/Kaul (C-29/05 P, EU:C:2007:162, punctele 47 și 48).

23 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

24 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628, punctul 33), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638, punctul 32) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639, punctul 33).

25 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

26 — Astfel, de exemplu, versiunile în limbile germană („zusätzliche oder ergänzende Sachverhalte und Beweismittel”), engleză („additional or supplementary facts and evidence”), italiană („fatti e prove ulteriori o complementari”), lituaniană („papildomi arba pridėtiniai faktai bei įrodymai”) sau poloneză („dodatkowe lub uzupełniające fakty i dowody”).

71. Această divergență dintre diferitele versiuni lingvistice ale punctelor în cauză din Hotărârile Rintisch/OAPI [27], care rezultă din aceeași divergență dintre versiunile lingvistice ale normei 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95, pare să genereze o îndoială în ceea ce privește aspectul dacă această dispoziție nu permite camerelor de recurs să admită o probă prezentată tardiv, inclusiv atunci când este cu totul nouă.

72. Nu aceasta este însă situația.

73. Potrivit unei jurisprudențe constante, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții de drept al Uniunii nu poate să fie singurul temei pentru interpretare. În caz de divergență între versiunile lingvistice, dispoziția în cauză trebuie interpretată în mod uniform, în raport cu economia generală și cu finalitatea reglementării [28].

74. În speță, norma 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95, aplicabilă procedurilor de opoziție, face trimitere doar la articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009. Fiind vorba despre o dispoziție a regulamentului de punere în aplicare, norma 50 amintită nu constituie, așadar, sursa puterii de apreciere în cauză și nu poate nici să mărească întinderea competenței pe care camerele de recurs o exercită în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

75. Or, astfel cum am arătat deja, această din urmă dispoziție trebuie, având în vedere finalitatea și contextul său, să primească o interpretare uniformă indiferent de natura dovezii în discuție.

76. În consecință, divergența dintre versiunile lingvistice ale normei 50 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2868/95, care afectează și punctele vizate din Hotărârile Rintisch/OAPI [29], trebuie soluționată în sensul că puterea de apreciere a camerelor de recurs care rezultă din articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 privește doar luarea în considerare a probelor suplimentare și nu se extinde la ipoteza în care nu ar fi fost prezentată nicio probă pertinentă în termenul acordat.

3. Aplicarea acestei interpretări în cazul analizei celui de al doilea motiv de recurs

77. Prin intermediul celui de al doilea motiv, OAPI susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a considerat, la punctele 45 și 46 din hotărârea atacată, că respectiva cameră de recurs dispune, în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, de o putere de apreciere inclusiv în privința probelor noi.

78. Având în vedere observațiile noastre care precedă, această poziție a OAPI este întemeiată.

79. În consecință, hotărârea atacată este afectată de o eroare de drept, în măsura în care Tribunalul a constatat, la punctele 45 și 46 din această hotărâre, că puterea de apreciere în cauză se exercită independent de existența sau inexistența caracterului suplimentar al probei și se extinde și la probele noi.

27 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

28 — Hotărârile Cricket St Thomas (C-372/88, EU:C:1990:140, punctele 18 și 19) și Brey (C-140/12, EU:C:2013:565, punctul 74).

29 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

80. Reamintim totuși că, potrivit unei jurisprudențe constante, în ipoteza în care motivarea unei hotărâri a Tribunalului relevă o încălcare a dreptului Uniunii, însă dispozitivul acesteia apare ca fiind întemeiat pentru alte motive de drept, o astfel de încălcare nu este de natură să conducă la anularea hotărârii [30].

81. Observăm, în această privință, că, pentru a admite primul motiv al cererii în primă instanță, Tribunalul nu doar a reținut motivul în cauză, ci s-a întemeiat și pe faptul că camera de recurs a respins elementul de probă în discuție fără a examina dacă putea fi considerat ca fiind „suplimentar” (punctul 43 din hotărârea atacată).

82. Or, potrivit abordării pe care am prezentat-o, camera de recurs ar fi trebuit să examineze, în speță, în vederea aplicării articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, dacă se putea considera că elementul de probă prezentat tardiv este suplimentar.

83. Prin faptul că a omis să examineze caracterul suplimentar al probei tardive în discuție, camera de recurs a încălcat articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

84. În consecință, constatarea corespunzătoare a Tribunalului poate fi confirmată de acest motiv strict juridic, care se poate substitui motivului care figurează la punctul 43 din hotărârea atacată.

4. Aplicarea acestei interpretări în cazul analizei primului motiv de recurs

85. OAPI susține, prin intermediul primului motiv, că dovada în cauză prezentată tardiv nu poate fi considerată suplimentară și că Tribunalul s-a întemeiat pe criterii eronate, la punctele 43 și 44 din hotărârea atacată, pentru a constata contrariul.

86. Din hotărârea atacată reiese că domnul Grau Ferrer, partea care a formulat opoziția în fața OAPI, a prezentat în termenul stabilit în acest scop certificatul de înregistrare al mărcii sale spaniole, care era incomplet, întrucât nu conținea reprezentarea grafică a mărcii și nu făcea decât să menționeze culorile din aceasta. Reprezentarea în cauză, în alb și negru, figura în expunerea de motive a opoziției prezentate în fața diviziei de opoziție. Certificatul oficial complet care conține această reprezentare a fost prezentat tardiv în fața camerei de recurs.

87. La punctul 44 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că reprezentarea grafică oficială, prezentată pentru prima dată în fața camerei de recurs, nu era „complet nouă”, dat fiind că reprezentarea în alb și negru figura în observațiile scrise prezentate în fața diviziei de opoziție și că certificatul incomplet menționa culorile.

88. OAPI arată că reprezentarea grafică a mărcii anterioare este un element esențial în cadrul opoziției, întrucât doar aceasta permite să se identifice obiectul exact și întinderea protecției conferite de marca anterioară figurativă – în lipsa unei asemenea reprezentări, întinderea protecției acestei mărci nu poate fi stabilită în mod pertinent.

89. În această privință, OAPI indică, în mod întemeiat, în opinia noastră, că identificarea semnului trebuie stabilită în mod oficial, printr-un document prevăzut în mod explicit în norma 19 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 2868/95, în speță certificatul de înregistrare.

90. În consecință, o simplă inserare a reprezentării grafice în înscrisurile prezentate OAPI nu poate fi considerată ca fiind o probă pertinentă, dat fiind că mijloacele de probă necesare în acest scop sunt descrise în mod explicit în norma 19 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2868/95.

30 — Hotărârile Lestelle/Comisia (C-30/91 P, EU:C:1992:252, punctul 28) și FIAMM și alții/Consiliul și Comisia (C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctul 187).

91. Cu toate acestea, nu ne convinge teza OAPI potrivit căreia reprezentarea grafică oficială prezentată tardiv pentru a înlocui certificatul incomplet nu putea fi considerată în niciun caz o probă suplimentară.

92. Desigur, poate fi dificil să se distingă între proba inițială și proba suplimentară atunci când este vorba despre elementele de probă prevăzute în norma 19 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2868/95.

93. Cu toate acestea, în opinia noastră, pentru a iniția exercitarea de către camera de recurs a puterii de apreciere care rezultă din articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, este suficient ca partea în cauză să fi prezentat în termenul acordat anumite probe, pertinente pentru a demonstra existența, valabilitatea și domeniul de protecție ale dreptului anterior, în conformitate cu norma 19 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2868/95, chiar dacă aceste probe sunt insuficiente pentru a demonstra toate aceste elemente.

94. Această abordare pare coerentă cu cea urmată de Curte în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile Rintisch/OAPI [31], în care persoana care a formulat opoziția prezentase certificatul de înregistrare a mărcii anterioare, însă depusese dovada reînnoirii acestuia abia în stadiul căii de atac, astfel încât dovada valabilității mărcii fusese prezentată tardiv.

95. Această ipoteză include și cazul, întemeiat pe jurisprudența Tribunalului, în care persoana care a formulat opoziția prezintă certificatul de înregistrare, însă omite să îl completeze în termenul acordat cu dovada transferului de proprietate, dovada în ceea ce privește titularul dreptului anterior fiind prezentată în acest caz în afara termenului [32].

96. Astfel, OAPI însuși admite că o probă incompletă, în sensul că aceasta privește doar unul dintre elementele prevăzute în norma 19 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2868/95, precum valabilitatea, domeniul de protecție a mărcii sau dreptul persoanei care a formulat opoziția de a proceda astfel, poate fi considerată pertinentă. Astfel, OAPI observă în recurs că, în faptele care stau la baza Hotărârilor Rintisch/OAPI [33], certificatele de înregistrare prezentate în termenul acordat erau pertinente, cel puțin pentru a identifica marca anterioară și pentru a demonstra domeniul protecției sale, deși valabilitatea acestei mărci nu fusese dovedită.

97. În opinia noastră, această analiză referitoare la o probă insuficientă, deși pertinentă, este valabilă și în ipoteza, precum în speță, în care persoana care a formulat opoziția a prezentat un certificat de înregistrare incomplet, care nu conține reprezentarea grafică a mărcii, astfel încât proba pertinentă se limitează la existența mărcii anterioare, la elementul verbal, la titularul acesteia, însă obiectul și domeniul protecției nu sunt demonstrate în mod precis și pertinent.

98. Acest raționament, care se poate substitui motivelor eronate din hotărârea atacată criticate de OAPI, ne determină să constatăm că Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 40 din hotărârea atacată, că respectiva cameră de recurs nu a putut respinge elementul de probă în discuție fără a examina dacă aceasta putea fi considerată suplimentară și, eventual, dacă aceasta putea fi admisă tardiv, în aplicarea articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

31 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

32 — A se vedea Hotărârea You-View.tv/OAPI – YouView TV (YouView+) (T-480/13, EU:T:2014:591).

33 — Hotărârile Rintisch/OAPI (C-122/12 P, EU:C:2013:628), Rintisch/OAPI (C-120/12 P, EU:C:2013:638) și Rintisch/OAPI (C-121/12 P, EU:C:2013:639).

5. Concluzie intermediară

99. Din ansamblul considerațiilor care precedă reiese că, deși raționamentul care figurează la punctele 43-46 din hotărârea atacată este eronat, concluzia la care a ajuns Tribunalul la punctul 40 din această hotărâre, potrivit căreia camera de recurs a săvârșit o eroare în aplicarea articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, trebuie confirmată.

100. În consecință, propunem să se respingă primul și al doilea motiv de recurs.

C – Cu privire la încălcarea articolului 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 (al treilea motiv de recurs)

101. În temeiul articolului 15 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, este considerată utilizare a mărcii comunitare utilizarea acesteia sub o formă care diferă prin elemente care nu alterează caracterul distinctiv al mărcii de forma în care a fost înregistrată.

102. Evitând să impună o conformitate strictă între forma utilizată și cea înregistrată, această dispoziție vizează să permită titularului mărcii să opereze asupra semnului, cu ocazia exploatării comerciale a acestuia, variațiile care permit, fără să îi modifice caracterul distinctiv, să fie mai bine adaptat la realitățile unei piețe în evoluție [34].

103. Aplicând această dispoziție, Tribunalul a statuat în analiza celui de al doilea motiv al cererii în primă instanță, la punctele 82-86 din hotărârea atacată, că semnele utilizate de domnul Grau Ferrer pentru a demonstra utilizarea serioasă a mărcii comunitare anterioare nu denaturau caracterul său distinctiv, dat fiind că diferențele în cauză constituie „variații neglijabile” sau sunt „foarte puțin distinctive”, iar semnele utilizate sunt „în mare echivalente” cu marca, astfel cum a fost înregistrată.

104. OAPI susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în aplicarea acestei dispoziții, la punctele 83-85 din hotărârea atacată, prin faptul că a calificat anumite elemente ale semnelor comparate drept neglijabile, nu a examinat dacă modificarea elementelor individuale implica o denaturare globală a mărcii înregistrate și, prin urmare, nu a procedat la aprecierea globală a semnelor utilizate.

105. Observăm că constatările de la punctele 83-85 din hotărârea atacată, în care Tribunalul a comparat impresia de ansamblu produsă de fiecare dintre semnele utilizate cu cea a mărcii înregistrate, ținând seama de elementele distinctive, constituie aprecieri de natură factuală.

106. Argumentele OAPI sunt, așadar, inadmisibile întrucât urmăresc să substituie aprecierii de către Tribunal a faptelor aprecierea efectuată de Curte, fără a invoca de altfel denaturarea faptelor și a elementelor de probă [35].

107. Situația ar fi diferită în ipoteza în care s-ar putea considera că Tribunalul, deși a amintit cerința aprecierii semnelor întemeiată pe impresia de ansamblu, nu a efectuat în realitate o apreciere globală [36].

108. Această ipoteză trebuie interpretată în sens strict, pentru a menține efectul util al articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, care nu permite sancționarea Tribunalului din perspectiva aprecierii suverane a faptelor.

34 — A se vedea Hotărârea Specsavers International Healthcare și alții (C-252/12, EU:C:2013:497, punctul 29). A se vedea prin analogie Hotărârea Rintisch (C-553/11, EU:C:2012:671, punctele 21 și 22).

35 — A se vedea în special Hotărârile Rossi/OAPI (C-214/05 P, EU:C:2006:494, punctul 26) și Alcon/OAPI (C-412/05 P, EU:C:2007:252, punctul 71).

36 — Hotărârea OAPI/Shaker (C-334/05 P, EU:C:2007:333, punctele 37-43).

109. Admitem că, privind semnele reproduse la punctul 66 din hotărârea atacată, inserate în continuare, se poate ridica problema exactității concluziei deduse de Tribunal la punctul 86 din hotărârea atacată, potrivit căreia semnele utilizate sunt „echivalente în mod global” cu marca înregistrată:

Semnele utilizate	Marca înregistrată
	

110. Nu este mai puțin adevărat că argumentele invocate de OAPI nu permit, în opinia noastră, să se constate că Tribunalul, în pofida termenilor expliciți ai hotărârii atacate, nu a efectuat în realitate o analiză globală a semnelor întemeiată pe impresia lor de ansamblu, ceea ce ar putea constitui o eroare de drept.

111. Or, examinarea efectuată de Tribunal în ceea ce privește aspectul dacă variațiile mărcii înregistrate îi modifică acesteia caracterul distinctiv nu poate fi considerată o interpretare a dreptului și, în consecință, nu poate fi repusă în discuție în cadrul unui recurs fără a afecta competența Tribunalului de a stabili situația de fapt.

112. În consecință, propunem să se respingă cel de al treilea motiv ca inadmisibil și, în consecință, să se respingă recursul în ansamblu.

113. Întrucât OAPI a căzut în pretenții, iar celelalte părți din procedura în fața Tribunalului nu au prezentat concluzii, propunem, în temeiul articolului 184 alineatul (1) și al articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, să se dispună ca OAPI să suporte propriile cheltuieli de judecată.

VII – **Concluzie**

114. Având în vedere toate considerațiile de mai sus, propunem Curții respingerea recursului și obligarea Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) la plata cheltuielilor de judecată.